

Tarybos narys Linas Pravilionis

KELIONĖ Į MADONOS MIESTĄ LATVIJOJE: LANKYMOSI ĮSPŪDŽIAI IR SUSIPAŽINIMAS SU SAVIVALDYBĖS VEIKLA

ATASKAITA

Š. m. birželio 7–8 d. su Anykščių rajono savivaldybės delegacija viešėjome Latvijoje, Madonos mieste, minėdami miesto 98-ąsias metines. Šventinio koncerto metu didelį įspūdį paliko šokių kolektyvų pasirodymai – nuo mažiausių narių iki senjorų. Įvairaus amžiaus atlikėjų pasirodymai liudija gilią, iš kartos į kartą perduodamą tradiciją, kurios skiepijamos nuo mažų dienų. Jų užuomazgos vaikų darželiuose vėliau tęsiamos mokyklose ir užklasiniame veikloje, suaugusiųjų laisvalaikio užsiėmimuose. Koncerto atidarymo metu išgirdome ir gražų miesto himną. Įspūdį paliko gausiai susirinkę vietos gyventojai su šeimomis.

Viešnagės metu aplookėme miesto verslo, švietimo, kultūros bei sporto įstaigas: verslo centrą, muziejų, mokyklą, darželį bei sporto centrą. Pagrindinėje mokykloje mokosi apie 1000 moksleivių. Buvo priimtas sprendimas optimizuoti mokyklą, įrengiant papildomą mokyklos trečią aukštą, finansuojamą iš valstybės lėšų (4 mln. eurų). Taip bus išnaudotas vienas konkretus mokyklos pastatas, patalpos bus pritaikytos kitoms švietimo įstaigoms ir organizacijoms. Atkreipėme dėmesį į griežtą darželių tvarką – darželiai yra rakinami, siekiant apsaugoti nuo pašalinių asmenų, taip sprendžiant saugumo klausimus. Tai ypač svarbu labiausiai pažeidžiamiems socialiniams sluoksniams. Darželio maistas vaikams yra nemokamas, kas labai naudinga miesto ir rajono gyventojams.

Sporto centras pritaikytas įvairioms sporto šakoms: krepšiniui, salės futbolui, lengvajai atletikai ir netgi laipiojimui siena, alpinizmui. Savivaldybė teikia didelį prioritetą sportui, ypač žiemos sporto šakoms, kur turi labai geras sąlygas ir bazes, užtikrinančias pasiruošimą varžyboms ir čempionatams. Kaimynai latviai gali pasigirti gerais žiemos sporto rezultatais – biatlono, ledo ritulio, rogučių sporto ir bobslejaus šakose. Didžiausias prioritetas yra surengti vieną pasaulio biatlono čempionato etapų būtent Madonos rajono savivaldybėje esančioje žiemos komplekso bazėje, kuri šiuo metu atitinka aukščiausius Europos ir pasaulio čempionatų reikalavimus.

Apsilankymo metu patirti įspūdžiai ir geroji praktika – socialinėje, švietimo, kultūros bei sporto srityse – būtų didelis žingsnis į priekį mūsų rajono savivaldybei, keliant rajono lygį minėtose srityse, kurios yra svarbios ir aktualios Anykščių miesto ir rajono gyventojams.

Mero patarėja Rūta Neniškienė

2024 m. birželio 7–8 dieną Anykščių rajono savivaldybės delegacija – meras Kęstutis Tubis, mero patarėja Rūta Neniškienė, Tarybos narys Linas Pravilionis, Viešintų seniūnė Virginija Macijauskienė lankėsi Latvijos miesto partnerio Madonos miesto šventėje. Dalyvavo ne tik šventinėje dalyje, bet ir lankėsi miesto savivaldybėje, ekskursijoje po miestą. Sėmėmės gerosios patirties iš kolegų latvių.

Pirmą ekskursijos dieną dalyvavome šventinėje programoje: mus žaismingai pristatė centrinėje aikštėje vykstančioje šventėje. Meras Kęstutis Tubis šventinę kalbą sakė latviškai. Šventėje stebino

tautinių šokių ir dainų kolektyvų gausa, įtraukianti visas amžiaus grupes. Pasak latvių, kiekvienoje šeimoje Madonoje yra šokančių ir dainuojančių.

Antrą dieną lankėmės savivaldybėje. Valdymo struktūra šiek tiek skiriasi – savivaldybės vadovas yra Tarybos/valdybos pirmininkas, renkamas 19 asmenų Tarybos. Mus pasveikino pirmininkas Aris Lungevičs ir pavaduotojas Zigfrids Gora.

Madonos **verslo** plėtros skyriaus vadovė Ilzė Vogina pasidalino, kaip dirbama su verslininkais ir remiamas vietos verslas. Madona 2023 m. apdovanota Metų savivaldybe verslo paramos srityje. Pradedantiems verslininkams skiriama: 6 000 eurų pradėti verslą, 2 000 vystymui, 300 marketingui, 1 000 sertifikavimui. Taip pat finansuojama 40 darbo vietų, kai vietos verslo įmonėse dirba jaunimas nuo 15 iki 25 metų, savivaldybė moka atlyginimą verslininkui. Konkurencija šioje srityje didelė – 75/1. Viso skiriami 148 000 verslo palaikymui, 95 000 stipendijoms. Taip pat rengiami vietos verslininkų susitikimai, vadinamieji *teambuildingai* jiems ir jų šeimos nariams.

Vėliau mums parodė atskirame pastate esantį Verslo plėtros centrą, kurio pirmame aukšte įrengta nemokama fotostudija: joje verslininkai gali nemokamai fotografuos savo produkciją. Tai pat jiems suteikiama pagalba marketingo srityje, padedama reklamuoti paslaugas internete. Verslo centras dalį patalpų nuomoje, kitose dalyse vykdomos įvairios funkcijos, pvz. žemės deklaravimas. Patalpa – nauja, erdvi, moderniai įrengta, kelių aukštų. Verslo plėtros centras išlaikomas savivaldybės.

Kita tema, apie kurią kalbėjomės su savivaldybės atstovais – **parama šeimoms**. Madona – viena iš draugiškiausių paramos šeimoms savivaldybių: darželiai čia nemokami, vidurinėse mokyklose teikiamas nemokamas maitinimas. Užsiėmimai muzikos, meno mokyklose – už simbolinę kainą. Transportas mokiniams – taip pat nemokamas. Šie palankūs šeimoms sprendimai buvo priimti 2020 m., darželiams tenka panaudoti pusę milijoną eurų iš biudžeto, panašiai ir mokykloms.

Taip pat mokiniai gali nemokamai sportuoti. Buvome palydėti į **sporto centrą** – didelį, erdvų, moderniai įrengtą pastatą. Jame – 4 aikštelės, atskiriamos po 2. Žaidžiamas tinklinis, krepšinis, grindų riedulys. Įrengta laipiojimo sienelė. Pastato rūsyje – nuomojama šaudykla.

Mokiniai atvežami į sporto centrą – yra vasaros ir žiemos programa. Žiemą visi slidinėja. Transportas vežimui – iš savivaldybės.

Sporto centras įrengtas ES lėšomis (*Leader* programa).

Ekskursijos metu po miestą praėjome pro dvi mokyklas, vienoje – 1000 mokinių, pinigai iš vyriausybės gaunami už mokinių skaičių. Regionuose optimizavimo kol kas nėra, bet apie tai kalbama. Mokyklose vyksta prailgintos grupės pradinių klasių vaikams (1–4 kl.)

Taip pat pamatėme du **parkus**: viename vyko miesto šventė, prie atrakcionų ir užsiėmimų stovėjo eilės. Vaikai džiaugėsi putų patranka, piešimų ant veidų, šokinėjimu su lynu ant batuto, įvairiais žaidimais.

Kitame, miesto parke planuojamas įrengimas, du kartu rašytas projektas du kartus atmetas, apskūstas ir galiausiai laimėta. Norima padaryti amfiteatrą, sceną vaikams koncertuoti. Juolab, kad šalia – muzikos mokykla. Parkas – šalia vienos seniausių Madonos gatvių, gatvės pradėta žymėti – ant grindinio parašyta, kuo ji ypatinga.

Ekskursija po miestą pasibaigė muziejumi, kuris yra viename pastate su turizmo informacijos centru. Turizmo infocentras dirba ir sekmadienį, pirmadienį – išeiginė. Muziejus miesto šventės metu – nemokamas.

Beje, Madonos savivaldybė kartą per mėnesį leidžia savo laikraštį, ten pateikiama neutrali informacija apie savivaldybės veiklas. Yra ir regiono laikraštis.

Viską susumavus, latvių sugebėjimas tvarkytis mieste padarė įspūdį. Pirmiausia, jie yra inovatyvūs verslo srityje, sugeba įsisavinti ES lėšų (85 proc.), yra atidūs šeimų reikmėms.

Kokias gerąsias praktikas galėtume įsisavinti iš miesto partnerio? Galėtume rodyti daugiau iniciatyvos ES projektų rašymui, miesto šventės organizavimą paskirstyti įvairiose miesto erdvėse, parama šeimoms – nemokami darželiai ir nemokamas maitinimas mokyklose būtų svajonė. O sveikatinimo ir sporto veikla taip pat labai naudinga, įdomu, kaip ji diegiama Anykščių rajono mokyklose. Priedo, laimei, pas Latvijoje nėra optimizuojamos mokyklos ir gyvuoja regionai.

Viešintų seniūnė Virginija Macijauskienė

Dalyvavimas Madonos miesto šventės renginiuose, atstovaujant Anykščių rajono savivaldybei – man nauja ir labai svarbi patirtis. Džiaugiuosi mūsų komandos sklandžiu, konstruktyviu, visada apgalvotu darbu, pristatant savo savivaldybę, o kartu ir Lietuvos valstybę. Tokio pobūdžio bendradarbiavimas labai naudingas ir reikalingas abiem pusėm, dalinantis patirtimi ir pritaikant sau gerąsias draugų patirtis ir idėjas. Dalyvavimas miesto šventės renginiuose leido pasisemti patirties renginių organizavime, privataus verslo ir savivaldos bendrų projektų kūrime.

Manau, mūsų komandai pavyko.

Nustebino graži sveikinimo kalba, Mero pasakyta latviškai, patarėjos Rūtos nuoseklus, profesionalus, niekur nevėluojantis darbas rengiantis kelionei (tai buvo pastebima) ir visos kelionės metu.

